

Rapport

Publicatiedatum
16 juli 2018
Rapportnummer
2018/056

WAT IS DE KLACHT?

Verzoeker klaagt er over dat de hoofofficier van het arrondissementsparket te Den Haag niet volledig aan zijn verzoek om een financiële vergoeding is tegemoetgekomen.

WAT GING ER AAN DE KLACHT VOORAF?

Beslaglegging en verkoop van auto

De politie legde op 13 oktober 2015 in het kader van een strafrechtelijk onderzoek van het OM te Den Haag naar de zoon van verzoeker conservatoir beslag¹ op een auto. De auto is van het merk BMW, type 187 3ER Reihe, van het bouwjaar 2008 en de kilometerstand was op dat moment 265.274. De zoon reed op het moment van inbeslagname in de auto. Hij deelde direct aan de politie mee dat de auto eigendom van zijn vader is en dat zijn vader niks met het strafrechtelijk onderzoek naar hem te maken heeft.

De politie liet verzoeker in een brief gedateerd op de dag van inbeslagname weten, dat zijn auto in beslag was genomen en dat deze in afwachting van een nadere beslissing van het OM naar DRZ zou worden gebracht.

In het door de politie opgemaakte proces-verbaal conservatoir beslag van 11 november 2015 staat vermeld, dat de auto op naam is gesteld van verzoeker.

Het OM gaf op 24 november 2015 een machtiging tot deponeren² af. DRZ maakte op 8 december 2015 een taxatie van de auto op. DRZ schatte de auto op een waarde van € 5.500. Het OM gaf op 22

december 2015 een machtiging tot vervreemden³ af.

De auto werd door DRZ in zijn catalogus voor de verkoop van februari 2016 te koop aangeboden en op 9 februari 2016 gegund voor € 8.188. Dit bedrag bestaat uit de gunningswaarde van € 7.120 en daarbij opgeteld 15% over dat bedrag (€ 1.068),

zijnde aan de gegunde in rekening gebracht opgeld⁴.

Het OM (het onderdeel: Functioneel Parket/Landelijke Beslag Autoriteit te Leeuwarden; hierna: de LBA) keerde eind oktober 2016 de gunningswaarde aan verzoeker uit.

DRZ keerde begin november 2016 aan verzoeker het bedrag van het opgeld en de wettelijke rente (€ 50) uit.

Verzoeken om teruggave van de auto en beslissing daarop

De advocaat van verzoeker diende op 5 november 2015 een klaagschrift tegen de inbeslagname bij de rechtbank in⁵. Het beklag was gericht op de teruggave van de auto aan verzoeker.

Naast het ingediende klaagschrift verzocht de advocaat de LBA met een mail van 5 november 2015 om teruggave van de auto aan verzoeker. De ontvangst van deze mail werd per mail van 9 november 2015 door een medewerkster van de LBA bevestigd.

Naar aanleiding van een telefonisch verzoek van het OM(Afdeling administratie ontnemingen te Den Haag; hierna: Afdeling ontnemingen) op 6 november 2015 stuurde de advocaat informatie over de eigendomsrechten van de auto op. De medewerker van de Afdeling ontnemingen liet de advocaat in het gevoerde telefoongesprek weten dat het indienen van een klaagschrift geen opschortende werking voor een eventuele verkoop van een auto heeft. Verder verwees de medewerker voor meer informatie over de auto naar de LBA.

De advocaat verzocht het OM per brief van 15 december 2015 om zo spoedig mogelijk een afschrift te sturen van de processtukken die op de behandeling van het klaagschrift betrekking hebben. Uit een stempel van het Paleis van Justitie te Den Haag op een kopie van deze brief blijkt dat de brief op 15 december 2015 is ingekomen bij de Centrale Balie van het Paleis van Justitie in Den Haag. Een dergelijke stempel is ook te vinden op de verder in dit verslag aan te halen door de advocaat verstuurd brieven, waarbij in dit verslag vermeld staat dat de brief is ingekomen bij het Paleis van Justitie. Er volgde geen reactie op deze brief.

De rechtbank liet de advocaat met een brief van 17 december 2015 weten dat de zitting over het klaagschrift op 23 februari 2016 zou plaatsvinden.

De advocaat verzocht de LBA en de Afdeling ontnemingen per mails van 13 januari 2016 om een reactie op zijn mails van 5 november 2015. De advocaat wees op verzoekers belang te weten of de auto al verkocht was voor de zitting over het klaagschrift.

De medewerker van de Afdeling ontnemingen liet de advocaat per mail op dezelfde datum (13 januari 2016) weten dat de auto ingepland stond om verkocht te worden. Verder liet de medewerker (nogmaals) weten dat het indienen van een klaagschrift geen opschortende werking van de verkoop heeft. De medewerker verwees de advocaat naar de officier van justitie.

De medewerkster van de LBA liet per mail van 20 januari 2016 aan de advocaat weten dat de auto nog niet was verkocht.

De advocaat verzocht de officier van justitie in een bij het Paleis van Justitie ingekomen brief van eveneens 13 januari 2016 om teruggave van de auto aan verzoeker. De advocaat wees erop dat hij al meermalen een dergelijk verzoek had ingediend bij zowel de LBA als de Afdeling ontnemingen, maar daarop geen (inhoudelijke) reactie kreeg, anders dan de mededeling dat het klaagschrift geen opschortende werking heeft. Verder wees de advocaat op de mededeling van 13 januari 2016 van de medewerker van de Afdeling ontnemingen, dat de auto ingepland stond om verkocht te worden.

De advocaat liet weten dat de auto voor verzoeker onmisbaar was. Verzoeker is al 25 jaar werkzaam in een fabriek in Delft en heeft de auto voor het vervoer van Den Haag naar zijn werk en terug nodig. De advocaat benadrukte dat de auto met spaargeld van en door verzoeker was aangekocht.

De advocaat verzocht de rechtbank⁶ per een bij het Paleis van Justitie ingekomen brief van 13 januari 2016 om een afschrift van de processtukken van de behandeling van het klaagschrift. De advocaat wees erop dat het OM deze stukken niet had verstrekt. Daarom was hij nu genoodzaakt zich tot de rechtbank te wenden, aldus de advocaat. Op deze brief kwam geen reactie.

De officier van justitie berichtte de advocaat per mail van 1 februari 2016 dat het onderzoek naar de inbeslagname van de auto was afgerond. De officier van justitie besliste dat de auto kon worden teruggegeven aan verzoeker. Praktische informatie over de teruggave zou de advocaat zo spoedig mogelijk ontvangen. Ten slotte vroeg de officier de advocaat te laten weten of hij het klaagschrift intrekt.

De advocaat liet de officier van justitie per mail van 2 februari 2016 weten het klaagschrift in te trekken. Hij verzocht de officier te bevorderen dat de auto zo spoedig mogelijk aan verzoeker zou worden

teruggegeven.

De officier van justitie liet de advocaat per mail van 4 februari 2016 weten dat zij de administratie ontnemingen van het OM de opdracht had gegeven de auto terug te geven.

De advocaat nam op 15 maart 2016 telefonisch contact op met de LBA, omdat hij geen nader bericht over de teruggave van de auto had ontvangen. Een medewerker van de LBA liet weten dat de auto was verkocht. De medewerker berichtte niet op de hoogte te zijn van de beslissing tot teruggave van de officier van justitie. Op verzoek van de medewerker van de LBA stuurde de advocaat per mail van 15 maart 2016 de beslissing van de officier van justitie in haar mails van 1 en 4 februari 2016 tot teruggave.

Verzoek van de advocaat om het opsturen van de onderzoekgegevens betreffende de auto

De advocaat verzocht per mail van 31 mei 2016 en per bij het Paleis van Justitie ingekomen brief van 1 juni 2016 aan de officier van justitie om de onderzoekgegevens die hebben geleid tot teruggave van de auto aan verzoeker. Op deze verzoeken kwam geen reactie.

Verzoeken om een hogere financiële tegemoetkoming aan het OM

De advocaat diende op 25 maart 2016 per mail een brief van 26 maart 2016 in bij de officier van justitie van het arrondissementsparket Den Haag met een verzoek om een hogere financiële tegemoetkoming. Op deze brief volgde geen reactie. De advocaat stuurde daarom - bij het Paleis van Justitie ingekomen - herinneringsbrieven van 7 en 20 april, 1 juni en 5 juli 2016. Op deze brieven volgde ook geen reactie.

In deze brieven liet de advocaat het volgende weten. Er is een klaagschrift ingediend en verder is vele malen contact opgenomen met de LBA, de Afdeling ontnemingen en de officier van justitie. Het OM is dus meermalen vóór de verkoop van de auto uitgebreid en onderbouwd met stukken geïnformeerd over de eigendomsrechten van de auto. Ondanks de toezegging van de officier van justitie, dat de auto zou worden teruggegeven, is de auto korte tijd later door DRZ verkocht.

Verzoeker kan zich niet verenigen met de waarde waarvoor de auto door DRZ is verkocht. De taxatiewaarde komt niet in de buurt van de daadwerkelijke waarde van de auto. Bij de inbeslagname lag de aankoopfactuur nog in de auto. Aangezien een intensieve zoektocht naar de factuur bij de verkoper van de auto zonder resultaat is gebleven, kan er alleen verwezen worden naar de als bijlagen bij de brieven gevoegde advertenties van 23 maart, 15 april, 31 mei en 4 juli 2016⁷ van soortgelijke auto's (in het bijzonder: vraagprijzen van soortgelijke auto's als die van verzoeker: merk, type, bouwjaar en kilometerstand) op onder meer de websites www.marktplaats.nl, www.autoscout24.nl en www.autotrack.nl. Hieruit blijkt volgens verzoeker dat de verkoop van dergelijke auto's gemiddeld minimaal

€ 12.976,80 opbrengt. Verzoeker kocht zijn auto begin 2015 voor een bedrag van € 12.750. Verder wordt aangevoerd dat verzoeker in een kwaad daglicht is komen te staan bij zijn naaste familieleden en zijn werkgever. Verzoeker wenst vergoeding van de gemaakte kosten. De bedragen zijn berekend tot en met 26 februari 2016, de dag waarop verzoeker noodgedwongen een nieuwe auto moest aanschaffen en de verschuldigde kosten aan verzekering en belastingen niet meer hoefden te worden voldaan.

Verzoeker voert de volgende door hem gemaakte kosten voor de auto op:

1. WA-verzekering (periode van 5 oktober 2015 tot en met 26 februari 2016); maandelijkse kosten: € 65,47; periode 5 maanden; totale kosten: € 327,35;
2. motorrijtuigenbelasting (periode 5 oktober 2015 tot en met 27 januari 2016); maandelijkse kosten € 129; voor de maand januari 2016 is een bedrag van € 12 betaald; totale kosten: € 400;
3. huur van een auto; verzoeker werkt 25 jaar bij een bedrijf in Delft. Zijn werkdag begint om 06.00 uur. Dit brengt met zich mee dat verzoeker afhankelijk is van een auto om op zijn werk te komen. Gezien de aanvangstijden van zijn werkzaamheden was het voor verzoeker noodzakelijk om een auto te huren. Om de kosten te matigen, was besloten om van een familielid een auto te huren. De huurovereenkomst was als bijlage bijgevoegd. Op de huurovereenkomst is het volgende vermeld: "Er is een vast bedrag afgesproken van € 15 (inclusief benzine)." Vanaf 16 oktober 2015 tot en met 25 februari 2016 heeft verzoeker een bedrag van € 15 per dag moeten voldoen. Dat is voor 134 dagen een bedrag van € 2.010.

Samengevat maakt verzoeker aanspraak op een bedrag van € 12.976,80 (auto)⁸,

€ 327,35 (WA-verzekering), € 400 (motorrijtuigenbelasting) en € 2.010 (huur van auto). In totaal maakt dit een bedrag van € 15.714,15.

De advocaat liet DRZ bij brief van 27 augustus 2016 weten dat hij nog steeds geen reactie van het OM had ontvangen. Hij wendde zich daarom deze keer tot DRZ. Een kopie van deze brief was naar de LBA gestuurd. De advocaat verzocht nu ook voor een vergoeding van € 865 voor verleende rechtsbijstand.

Het OM (de hoofdofficier van het arrondissementsparket in Den Haag) reageerde als volgt bij brief van 7 oktober 2016 op het verzoek om een financiële tegemoetkoming. De brieven van de advocaat van 26 maart, 7 en 20 april en 1 juni 2016 met het verzoek om een financiële tegemoetkoming zijn helaas niet in de administratie van het OM terug te vinden. Dat is dan ook de reden dat de advocaat nog geen reactie op het verzoek heeft ontvangen. Het OM betreurt dit zeer en biedt daarvoor zijn excuses aan. Uit het onderzoek van het OM is gebleken dat de opdracht tot het retourneren van de auto niet goed is

doorgekomen bij DRZ, waardoor de auto ten onrechte op

9 februari 2016 is verkocht. Op grond van de wet⁹ heeft verzoeker recht op een vergoeding van de prijs die het voertuig heeft opgebracht bij verkoop. Dat is dan de waarde € 7.120.

Uit jurisprudentie volgt dat indien derden hun auto ter beschikking stellen aan een ander, zij in het maatschappelijk verkeer hebben te aanvaarden dat op hun auto op rechtmatige gronden proportionele dwangmiddelen kunnen worden toegepast, waardoor zij zelf schade lijden. De kosten in verband met de huur van een vervangende auto als gevolg van inbeslagname vallen dan ook onder het maatschappelijke risico, waardoor verzoeker geen recht heeft op een vergoeding van deze kosten. In beginsel is het eveneens niet mogelijk om een schadevergoeding te krijgen voor de kosten die verzoeker heeft gemaakt voor de WA-verzekering en motorrijtuigenbelasting. Zoals vermeld op de kennisgeving van inbeslagneming, is het de eigen verantwoordelijkheid van de beslagene om een schorsing van het kenteken aan te vragen bij de RDW¹⁰.

Het OM is echter van oordeel dat verzoeker door onzorgvuldigheid van het OM zodanig is benadeeld, dat het redelijk is het uit te keren bedrag uit coulance te verhogen tot totaal € 8.000, aangezien DRZ de opbrengst van de auto heeft vergoed, zal het OM verzoeker het resterende bedrag van € 820 uitbetalen.

De advocaat wendde zich met een brief van 12 januari 2017 tot het OM met een verzoek tot heroverweging. Hij liet weten een hogere financiële vergoeding te willen en dat op het verzoek om rechtsbijstandskosten te vergoeden niet is ingegaan.

Het OM (de hoofdofficier van justitie) reageerde bij brief van 22 maart 2017 met het bericht bij zijn eerdere beslissing te blijven. Het OM reageerde niet op het verzoek om de rechtsbijstandskosten.

WAT WAS DE AANLEIDING VOOR DE KLACHT BIJ DE NATIONALE OMBUDSMAN?

Verzoeker is van oordeel dat de auto ten onrechte is verkocht. Verzoeker heeft dan recht op volledige schadevergoeding op grond van artikel 6:162 van het Burgerlijk Wetboek¹¹ dan wel dat een redelijk voorstel tot schadevergoeding wordt gedaan. Het verzoek is als volgt onderbouwd.

Wijze van behandeling van verzoek om teruggave

Vanaf het moment van inbeslagname is gedurende een lange periode meermalen aan verschillende medewerkers van het OM kenbaar gemaakt dat de auto van verzoeker was en dat hij om teruggave daarvan verzocht. Door de medewerkers van het OM is de advocaat van het kastje naar de muur gestuurd. De officier van justitie heeft onvoldoende voortvarend uitvoering gegeven aan het verzoek om teruggave van de auto. De advocaat vraagt zich af wat hij verder nog kon doen om de verkoop van de auto tegen te houden.

Met verwijzing naar een rapport van de Nationale ombudsman¹² stelt verzoeker dat de auto pas mag worden vervoerd nadat de officier van justitie heeft besloten dat het inbeslaggenomen voorwerp niet aan de beslagene of een derde rechthebbende dient te worden teruggegeven. De verkoop heeft plaatsgevonden nadat de officier van justitie tot teruggave van de auto had beslist.

Wijze van behandeling verzoek om tegemoetkoming in de kosten

Per mail van 25 maart 2016 is een verzoek om tegemoetkoming in de kosten bij de officier van justitie ingediend. Omdat daarop geen reactie kwam, is de officier van justitie per brieven van 7 en 20 april, 1 juni en 5 juli 2016 verzocht om alsnog op het verzoek te reageren. Pas nadat een mail van 27 augustus 2016 (onder meer) naar het LBA was gestuurd kwam er een eerste reactie op het verzoek.

Kosten WA-verzekering, motorrijtuigenbelasting en huren van vervangende auto

Verzoeker stelt in de veronderstelling te zijn geweest dat hij behoorlijk over de eigendomsrechten van zijn auto zou worden geïnformeerd en dat hij ervan op de hoogte zou worden gesteld dat hij de verzekering en motorrijtuigenbelasting zelf moet schorsen. Dat is volgens hem niet gebeurd. Verzoeker stelt geen kennisgeving van inbeslagneming te hebben ontvangen.

Rechtsbijstandskosten

Op dit verzoek heeft het OM niet gereageerd. Verzoeker wijst naar een rapport van de Nationale ombudsman waarin is geoordeeld dat het een vereiste is dat het OM een coulante benadering hanteert, indien vaststaat dat hij fouten heeft gemaakt.¹³

Verzoeker laat weten dat onder valse beloftes bevorderd werd om het klaagschrift in te trekken, waardoor hij bij de rechter geen verzoek om vergoeding van de proceskosten¹⁴ heeft kunnen indienen.

Verzoeker verzoekt € 3.359,81¹⁵ te vergoeden dan wel een redelijk voorstel hiervoor te doen.

WAT HEEFT DE NATIONALE OMBUDSMAN ONDERZOCHT?

De Nationale ombudsman heeft de beslissing van het OM op het verzoek om de financiële tegemoetkoming getoetst aan de behoorlijkheidsvereisten. In dit kader stuurde de Nationale ombudsman een verslag van zijn bevindingen aan de advocaat van verzoeker en het OM. Verder heeft de Nationale ombudsman aan het OM enkele specifieke vragen gesteld en verzocht bij de beantwoording daarvan rekening te houden met het rapport van de Nationale ombudsman "Waar is

mijn auto?". Een rapport over de uitvoeringspraktijk van de inbeslagname van voorwerpen.¹⁶ Het rapport kwam op 24 augustus 2016 uit.

HOE REAGEERDE HET OPENBAAR MINISTERIE?

Het OM (het College van procureurs-generaal) liet in reactie op de bevindingen van de Nationale ombudsman en de door hem gestelde vragen het volgende weten.

Wijze van behandeling van verzoek om teruggave

Door de verkoop van de auto - ondanks de last tot teruggave van het OM - kan worden gesproken van onzorgvuldig handelen van de zijde van het OM en Domeinen. Hierdoor is besloten uit coulance een bedrag van € 820 toe te kennen aan verzoeker. Dit bedrag had vermoedelijk € 880 moeten zijn, omdat het bedrag waarvoor de auto door Domeinen werd verkocht (€ 7.120) werd verhoogd tot € 8.000. Laatstgenoemd bedrag is verhoogd met het aan de verzoeker uitgekeerde opgeld. Hierdoor komt de vergoeding voor de auto op een bedrag van € 9.008.

De stelling van verzoeker dat de auto meer waard zou zijn dan € 9.008 wordt slechts onderbouwd door advertenties van vergelijkbare auto's voor een bedrag rond de € 12.000. Het betreft hier een vraagprijs, niet duidelijk is of dat bedrag ook werkelijk is betaald. In de onderbouwing van verzoeker wordt niet gesproken over de schade die aan zijn auto is geconstateerd door de taxateur van Domeinen. De schade (krassen en een deuk aan de achterbumper en een deuk in de rechterdorpel) en de hoge kilometerstand doen de waarde dalen. De waarde die verzoeker voor de auto heeft gekregen, is dan ook redelijk.

Kosten WA-verzekering, motorrijtuigenbelasting en huren van vervangende auto

Het OM heeft in de brief van 7 oktober 2016 overwogen dat uit jurisprudentie volgt dat indien derden hun auto ter beschikking stellen aan een ander, zij in het maatschappelijk verkeer hebben te aanvaarden dat op hun auto op rechtmatige gronden proportionele dwangmiddelen kunnen worden toegepast, waardoor zij zelf schade lijden. In dit geval was de beslaglegging niet onrechtmatig. De zoon van verzoeker was bestuurder van de auto. Aangezien tegen de zoon op het moment van beslaglegging een strafrechtelijk onderzoek liep, ging de politie er vanuit dat de auto van de zoon van verzoeker was. De aanname dat de bestuurder ook de eigenaar van de auto is, is niet ongebruikelijk.

Op grond van de standaard jurisprudentie van de Hoge Raad¹⁷ is de toepassing van een dwangmiddel (zoals beslag) onrechtmatig, indien zij is toegepast in strijd met de wettelijke voorschriften dan wel veronachtzaming van fundamentele vrijheden. Buiten deze gevallen is de toepassing van een dwangmiddel in beginsel rechtmatig, omdat zij wordt gerechtvaardigd door het bestaan van een verdenking. De inbeslagname van de auto van verzoeker was naar de mening van het OM rechtmatig. Dat houdt in dat de gevolgen van die inbeslagname vallen onder het normale maatschappelijk risico van verzoeker. Verzoeker heeft, door de auto uit te lenen aan zijn zoon, het risico genomen dat er mogelijk iets met de auto zou kunnen gebeuren.

De kosten met betrekking tot de WA-verzekering en de motorrijtuigenbelasting zijn in beginsel voor eigen risico. Het is de verantwoordelijkheid van de beslagene om een schorsing van het kenteken aan te vragen bij de Dienst Wegverkeer. Dit staat zowel op de kennisgeving van inbeslagneming (hierna: kvi)¹⁸ vermeld, als op de website van het OM¹⁹. Omdat op het moment van het opmaken van de kvi nog onderzoek werd gedaan naar wie de eigenaar van de auto was, is de kvi op naam van de zoon van verzoeker gezet. Het is dus mogelijk dat verzoeker de kvi nooit heeft gezien. Dat neemt niet weg dat de website van het OM de gevraagde informatie ook leverde en verzoeker hier zijn informatie kon ophalen.

Het rapport van de Nationale ombudsman "Waar is mijn auto?" dateert van 24 augustus 2016 en is derhalve pas na de handelingen met betrekking tot de auto van verzoeker uitgebracht. Met de aanbeveling in dat rapport kon dan ook geen rekening worden gehouden. Dat neemt in zijn algemeenheid niet weg dat kan worden opgemerkt dat het OM met de Nationale ombudsman van mening is dat beslagenen goed geïnformeerd moeten worden over de status van het beslag en de rechten en plichten ten aanzien van onder meer het stopzetten van voertuigverplichtingen. In dit geval heeft de politie de zoon van verzoeker door middel van een kvi geïnformeerd. Daarmee is gehandeld overeenkomstig de aanbeveling van de Nationale ombudsman. Verder is de advocaat van verzoeker telefonisch op de hoogte gebracht van het feit dat de auto vervreemd kon worden, ondanks de beklagprocedure die was ingesteld.

De kosten in verband met de huur van een vervangende auto vallen ook in beginsel onder het normale maatschappelijke risico waardoor verzoeker geen recht heeft op vergoeding van deze kosten.

Rechtsbijstandskosten

In de brief van 7 oktober 2016 is door het OM gereageerd op de brief van verzoekers advocaat van 5 juli 2016. Per abuis is in die brief de datum van 22 juni 2016 vermeld. In deze brief van de advocaat van verzoeker wordt niet gesproken over een vergoeding voor de kosten van rechtsbijstand.

Pas in de brief van 12 januari 2017 vraagt de advocaat van verzoeker om vergoeding van rechtsbijstand. Dit bedrag is verder niet onderbouwd. Abusievelijk is in de reactie van het OM op deze brief niet gereageerd op het verzoek om vergoeding van de kosten voor rechtsbijstand. Dat had wel moeten gebeuren. Echter als het OM wel zou hebben gereageerd, dan zou niet zijn overgegaan tot vergoeding omdat deze kosten niet zijn onderbouwd. Indien verzoeker deze kosten kan onderbouwen, kunnen deze kosten alsnog voor vergoeding in aanmerking komen.

HOE REAGEERDE VERZOEKER?

Verzoeker liet in reactie op de bevindingen van de Nationale ombudsman en de reactie van het OM weten dat de officier van justitie op grond van de gegevens die aan de verschillende instanties van het OM waren verstrekt, direct kon concluderen dat de auto van verzoeker was. Voor het overige persisteerde verzoeker bij zijn klacht en de door hem genoemde argumenten daarvoor.

WAT IS HET OORDEEL VAN DE NATIONALE OMBUDSMAN?

Het behoorlijkheidsvereiste van het luisteren naar de burger houdt in dat de overheid actief naar de burger luistert, zodat deze zich gehoord en gezien voelt.

Rapport "Waar is mijn auto?"

De Nationale ombudsman vindt dat het perspectief van de burger geborgd moet worden in alles wat de overheid doet. Hij doet dit door burgers op weg te helpen als het misgaat tussen hen en de overheid en door overheden uit te dagen anders te kijken naar processen en ontwikkelingen.²⁰

De Nationale ombudsman heeft in zijn rapport met nummer 2016/075 van 24 augustus 2016 "Waar is mijn auto?". Een rapport over de uitvoeringspraktijk van de inbeslagname van voorwerpen, knelpunten gesignaleerd en aanbevelingen gedaan over: de informatieverstrekking aan de burger, - de samenwerking binnen de (beslag)keten, en - de rechtsbescherming aan de burger.

De betrokken keteninstanties (politie, OM en Domeinen) omarmden de conclusies en aanbevelingen van de Nationale ombudsman. De uitvoering daarvan door de betrokken instanties heeft tot een aantal belangrijke aanpassingen in het beslagproces geleid, die de burger die het betreft, ten goede kunnen komen. Dat stemt de Nationale ombudsman tevreden voor de toekomst.

Klacht van verzoeker

De onderhavige zaak speelt zich af vóór de uitkomst van bovengenoemd rapport. De Nationale ombudsman ziet de klacht van verzoeker als een nadere onderbouwing van de knelpunten in zijn rapport "Waar is mijn auto?". De advocaat van verzoeker doet er alles aan om de auto terug te krijgen, maar vindt te laat gehoor. Het gevolg is dat de auto ten onrechte is verkocht.

Rode draden in deze zaak zijn de:

- informatieverstrekking aan verzoeker over zijn verantwoordelijkheid voor het opzeggen/opschorten van zijn WA-verzekering en motorrijtuigenbelasting. In het rapport "Waar is mijn auto?" stelde de Nationale ombudsman vast dat bij de inbeslagneming van een voertuig de burger niet altijd wordt gewezen op het feit dat hij zelf verantwoordelijk blijft voor zijn voertuigverplichtingen zoals de WA-verzekering. In de onderhavige zaak stelt verzoeker geen informatie over de voertuigverplichtingen te hebben ontvangen. Het OM liet weten dat de zoon van verzoeker door middel van de kvi is geïnformeerd over de voertuigverplichtingen en dat het daardoor mogelijk is dat verzoeker de kvi nooit heeft gezien. Wat hiervan ook zij, staat vast dat op de kvi geen informatie over de voertuigverplichtingen is vermeld. De politie liet tijdens het onderzoek "Waar is mijn auto?" weten dat bij het bewijs van ontvangst een formulier zit met informatie over het stopzetten van de voertuigverplichtingen.²¹ Dat is een ander formulier dan de kvi. Daarnaast staat vast dat de informatie over de voertuigverplichtingen op de website van het OM daar pas na het onderzoek van de Nationale ombudsman dat leidde tot het rapport "Waar is mijn auto?" is geplaatst;

- informatie-uitwisseling in de keten. De advocaat van verzoeker heeft zich tot vele afdelingen binnen het OM gewend. Hij werd een aantal keer naar een andere afdeling doorverwezen; en

- rechtsbescherming: het vervreemden van een auto, ondanks dat er een klaagschrift is ingediend.

Daarnaast het onzorgvuldig handelen van het OM en DRZ met als gevolg dat ondanks een last tot teruggave de auto toch is verkocht.

Wijze van behandeling van verzoek om teruggave

Het OM heeft erkend dat de auto van verzoeker ten onrechte is verkocht. De officier van justitie had immers al tot teruggave beslist. Verzoeker heeft op grond van wet- en regelgeving^{22, 23} recht op een bedrag van € 8.188. Daarnaast bood het OM verzoeker voor het onzorgvuldige handelen van haar en Domeinen een bedrag uit coulance van € 820 aan.

Verzoeker wenst een hogere vergoeding. Hij is van mening dat hij recht heeft op een bedrag van ruim € 12.000. Hij verwijst hiervoor naar vraagprijzen van soortelijke auto's.

De Nationale ombudsman is van oordeel dat er in dit geval sprake is van een bijzondere situatie waarin verzoeker recht heeft op een bedrag dat nodig is voor het verkrijgen van een naar soort, kwaliteit, staat en ouderdom gelijkwaardige auto. Dat is de vervangingswaarde (dagwaarde). De Nationale ombudsman laat in zijn beslissing het volgende meewegen.

In dit geval zijn de beslagene (de persoon onder wie de auto in beslag is genomen) en verzoeker niet dezelfde persoon. Verzoeker stelt de eigenaar van de auto te zijn en de politie stelde korte tijd na de inbeslagname vast dat de auto op naam van verzoeker stond. De Nationale ombudsman is van oordeel

dat in een dergelijk geval extra zorgvuldigheid is geboden bij het nemen van beslissingen door het OM ten aanzien van het in beslag genomen voorwerp. Het OM dient rekenschap te geven dat de kentekhouder kan worden benadeeld door een beslissing, terwijl hij niet de persoon is die het (mogelijk) strafbare feit heeft gepleegd. Zoals de Nationale ombudsman in zijn rapport "Waar is mijn auto?" heeft aanbevolen dient het OM binnen een korte termijn na het indienen van een klaagschrift te beoordelen of een voorwerp kan worden teruggegeven en zo nee, of moet worden gewacht met het vervreemden/vernietigen van het voorwerp totdat de rechter heeft beslist op het klaagschrift.

In dit geval is een klaagschrift ingediend en heeft de advocaat van verzoeker gedurende een periode van bijna drie maanden aan verschillende afdelingen binnen het OM verzocht om teruggave van de auto en daarbij informatie over de eigendom van zijn auto meegestuurd. Niet is gebleken dat het OM vóór 1 februari 2016 naar aanleiding van het klaagschrift en/of de verzoeken van de advocaat een heroverweging heeft gemaakt over het beslag en de advocaat van verzoeker daarover heeft geïnformeerd. Bij deze heroverweging had het OM dienen mee te wegen dat verzoeker niet de persoon was onder wie conservatoir beslag was gelegd en kentekhouder van de auto is en hij benadeeld zou kunnen worden door een vervreemding. Door zo te handelen werd verzoeker de kans ontnomen om het door hem met het klaagschrift beoogde doel (teruggave van de auto) te bereiken.

Tenslotte is de auto verkocht, ondanks de last tot teruggave van het OM.

De Nationale ombudsman doet gelet op deze omstandigheden de Minister van Justitie en Veiligheid en de aanbeveling het OM met (de advocaat van) verzoeker in overleg te laten treden om tot vaststelling en uitbetaling van de vervangingswaarde te komen. Een mogelijkheid daarvoor kan zijn het op grond van het taxatierapport van DRZ en de daarbij behorende foto's door een externe deskundige (taxatiebedrijf) een taxatie te laten opmaken van de vervangingswaarde.

Kosten WA-verzekering, motorrijtuigenbelasting en huren van vervangende auto

Het OM liet weten dat de kosten voor de WA-verzekering, de motorrijtuigenbelasting en het huren van een auto in beginsel voor risico en rekening van verzoeker komen. De Nationale ombudsman sluit zich daarbij aan. Echter de Nationale ombudsman is van oordeel dat gelet op de bijzondere omstandigheid van dit geval, namelijk dat de auto is verkocht nadat de officier van justitie de teruggave had gelast, een financiële tegemoetkoming voor zover van toepassing in ieder geval voor de periode na de datum van verkoop (9 februari 2016) tot en met de datum van aankoop van een vervangende auto (26 februari 2016) op zijn plaats is. Dit oordeel leidt eveneens tot een aanbeveling.

Rechtsbijstandskosten

Het OM heeft toegezegd binnen korte termijn alsnog op de verzoeken om vergoeding om rechtsbijstand te beslissen. Dit onderdeel behoeft daarom in deze zaak verder geen bespreking.

Conclusie

Op grond van het bovenstaande is de Nationale ombudsman van oordeel dat het OM bij de beslissing op het verzoek om een financiële tegemoetkoming onvoldoende oog heeft gehad voor het burgerperspectief, zodat het OM in redelijkheid niet tot zijn beslissing heeft kunnen komen. Hierdoor is het vereiste van het luisteren naar de burger geschonden. De onderzochte gedraging is daarmee niet behoorlijk. Zoals hiervoor al aangeven geeft deze beslissing redenen tot het doen van een aanbeveling.

CONCLUSIE

De klacht over de onderzochte gedraging van de hoofdofficier van justitie te Den Haag, welke wordt toegerekend aan de Minister van Justitie en Veiligheid is gegrond, wegens schending van het vereiste van het luisteren naar de burger.

AANBEVELING

De Nationale ombudsman geeft de Minister van Justitie en Veiligheid in overweging om het Openbaar Ministerie met (de advocaat van) verzoeker in overleg te laten treden om tot vaststelling en uitbetaling van de vervangingswaarde te komen en alsnog een financiële tegemoetkoming vast te stellen voor de WA-verzekering, de motorrijtuigenbelasting en de huur van de auto voor in ieder geval de periode vanaf 9 februari tot en met 26 februari 2016.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen

Notes

[\[- 1\]](#)

Op grond van de artikelen 94a juncto 103 van het Wetboek van Strafvordering (hierna: Sv), alsmede artikel 5 van de Aanwijzing Afpakken 2015 van het OM (zoals die tot 1 januari 2017 van kracht was).

[\[- 2\]](#)

Beslag blijft op het voorwerp gehandhaafd en het voorwerp wordt verplaatst naar een bewaarder

(in dit geval DRZ).

[\[←3\]](#)

Overeenkomstig het bepaalde in het tweede lid van artikel 117 Sv.

[\[←4\]](#)

Opgeld: bedrag van 15% dat DRZ de koper van een kavel in rekening brengt bovenop het gunningsbedrag.

[\[←5\]](#)

Op grond van de artikelen 552a e.v. Sv.

[\[←6\]](#)

Griffie van de rechtbank die de klaagschriften behandelt.

[\[←7\]](#)

De advocaat stuurde op meerdere data soortgelijke brieven naar de officier van justitie. De bijlagen werden dan aangepast.

[\[←8\]](#)

Dit bedrag is in de volgende brieven door de advocaat gesteld op circa € 12.000.

[\[←9\]](#)

Op grond van het tweede lid van artikel 119 Sv.

[\[←10\]](#)

Overeenkomstig de Wegenverkeerswet 1994: Dienst Wegverkeer.

[\[←11\]](#)

ECLI:NL:HR:1991, ZC 8663. Met name hetgeen onder 4.9 is overwogen: "Berekening van hetgeen de beslagene toekomt als vergoeding van de schade welke hij lijdt tengevolge van evenvermeld verzuim behoort daarom bij gebreke van een specifieke regeling in het Wetboek van Strafvordering te geschieden op de voet van het bepaalde in art. 1401 BW (thans: 6:162 BW; N.o.), hetzij in onderling overleg tussen de beslagene en de Staat, hetzij in een procedure bij de burgerlijke rechter.",

[\[←12\]](#)

Rapport met nummer 2004/214, beoordeling onder B.8.

[\[←13\]](#)

Rapport van de Nationale ombudsman met nummer 2014/175.

[\[←14\]](#)

Op grond van artikel 591a Sv.

[\[←15\]](#)

Specificatie zit in dossier van de Nationale ombudsman.

[\[←16\]](#)

Rapport nummer: 2016/075;

<https://www.nationaleombudsman.nl/system/files/onderzoek/2016075%20Rapport%20over%20uitvoeringspraktijk%20inbeslagname%20voorwerpen.pdf>

[\[←17\]](#)

Onder meer HR 29 april 1994, NJ 1995, 727.

[\[←18\]](#)

Als de politie een voorwerp in beslag heeft genomen, dient zij een kvi op te maken.

[\[←19\]](#)

Zie: <https://www.om.nl/onderwerpen/beslag/beslag/>.

[\[←20\]](#)

Missie en visie van de Nationale ombudsman.

[\[←21\]](#)

Zie de pagina's 25, 52 en 53.

[\[- 22\]](#)

Het tweede lid van artikel van 119 Sv; in dit geval de verkoopwaarde van de auto.

[\[- 23\]](#)

Het eerste lid van artikel 11 Besluit inbeslaggenomen voorwerpen; op grond van dit artikel wordt ook het opgeld van 15% van de gunningswaarde uitbetaald. Zie ook het rapport van de Nationale ombudsman met nummer 2014/058.